BESTILLING TIL VKM OM DYREVELFERD FOR EKSOTISKE FUGLER NÅR DE HOLDES SOM SELSKAPS- OG HOBBYDYR

Oppdrag / mandat

- Mattilsynet ønsker en oversikt over tilgjengelig kunnskap (forskning og annen relevant kunnskap) om:

  - velferdsrelevante behov hos eksotiske fugler av arter som holdes som selskaps- og hobbydyr i Norge.
    - Med velferdsrelevante behov mener vi fysiske, fysiologiske, atferdsmessige, sosiale og kognitive behov, samt andre behov som påvirker velferden til fuglene.
    - Oppdraget er i utgangpunktet begrenset til de største papegøyeartene som holdes privat i Norge, men også noen mellomstore papegøyearter og andre eksotiske arter er inkludert. Se vedlagt liste over arter som inngår i oppdraget.
    - Med hold mener vi alt privat hold av slike fugler for selskaps- eller hobbyformål, inkludert oppdrett og eventuelle aktiviteter fuglene brukes til eller utsettes for.

  Videre ønsker vi:

  - En vurdering av risiko for redusert velferd for disse fuglene når de holdes som selskaps- og hobbydyr
  - En beskrivelse av aktuelle risikoreduserende tiltak (hvordan fugleartene som er omfattes av oppdraget bør holdes for å ha god velferd). Dette innebærer beskrivelse av optimalt levemiljø, fôring, aktivisering, tilsyn og stell, samt andre forhold som påvirker velferden til fuglene.

- VKM-rapporten skal danne grunnlag for Mattilsynets anbefalinger til Landbruks- og matdepartementet om behovet for forskriftsregulering av denne typen fuglehold og omfanget av slik regulering.

Bakgrunnsinformasjon

- Dyrevelferdsloven gjelder for alt hold av dyr og inneholder blant annet bestemmelser om kompetanse hos dyreholdere, levemiljø, tilsyn og stell. Loven fastsetter også at dyr bare kan holdes hvis de kan tilpasse seg holdet på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte (jf. § 22). Hold av eksotiske dyr er regulert i en egen forskrift som forbyr de fleste arter, men denne forskriften omfatter per i dag ikke fugler. Forskrift om innførsel, utførsel, besittelse mv. av truede arter av vill fauna og flora (CITES-forskriften) som forvaltes av Miljødirektoratet, regulerer lovlige arter ut fra hensynet til naturvern (truede arter).

- I Norge holdes et stort antall arter av eksotiske fugler som selskaps- og hobbydyr. I Melding 8 (2023–2024) til Stortinget om dyrevelferd anslås det at det holdes om lag 400 tropiske fuglearter. Meldingen fremhever at det er begrenset kunnskap om velferden til fugler som holdes som selskaps- og hobbydyr i Norge, bl.a. om egnethet til hold, plassbehov og sosiale behov, og at noen av artene må betraktes som krevende å holde.

- Stortinget ga sin tilslutning til forskriftsregulering av hold av store eksotiske fugler ut fra dyrevelferdshensyn, som var et av de foreslåtte tiltakene i denne meldingen. Landbruks- og matdepartementet har gitt Mattilsynet i oppdrag å utrede hvilke fuglearter som bør omfattes av en eventuell forskrift, og hvilke forhold som er av størst betydning å regulere relatert til blant annet levemiljø, avl, fôring, sosiale behov og aktivisering.

- Utkastet til denne bestillingen har vært på høring og vi mottok innspill fra Norges Zoohandleres Bransjeforening (NZB), Norske tropefuglforeningers landsforbund (NTL) og seks privatpersoner. Høringsinnspillene fremhever betydningen av å anvende praktisk kunnskap som finnes i fuglemiljøet for å få et best mulig grunnlag for risikovurdering. Både NZB og NTL ønsker å bidra med informasjon, bl.a. om aktuell litteratur og ressurspersoner.

Oversendelse av data, rapporter, regelverk mm.

Mattilsynet kjenner ikke til at det finnes informasjon og data som ikke er like tilgjengelig for Vitenskapskomiteen (VKM) eller kunnskapsstøtteinstitusjonene (KI) som for oss.

Betingelser

Tidsramme

Rapporten leveres innen 1. juli 2026.

Kontaktpersoner i Mattilsynet

Maria Været Veggeland, seniorrådgiver dyrevelferd: Maria.Veggeland@mattilsynet.no

Nina Brogeland Laache, seksjonssjef dyrevelferd: Nina.Brogeland.Laache@mattilsynet.no

Underskrift

Nina Brogeland Laache

Seksjonssjef dyrevelferd

Elektronisk godkjenning

Vedlegg: Liste over arter som inngår i oppdraget om velferd for eksotiske fugler

Vedlegg: Arter som inngår i oppdraget om velferd for eksotiske fugler

Arapapegøyer

- Blågulara (*Ara ararauna*)
- Grønnvingeara (*Ara chloropterus*)
- Hyasintara (*Anodorhynchus hyacinthinus*)
- Rødara (*Ara macao*)
- Soldatara (*Ara militaris*)
- Rødbukara (*Primolius maracana*)
- Brunpanneara (*Ara severus*)

Amazonpapegøyer

- Blåpanneamazon (*Amazona aestiva*)
- Gulhodeamazon (*Amazona oratrix*)
- Oransjevingeamazon (Amazona amazonica)

Kakaduer

- Rosenkakadu (*Eolophus roseicapilla*)
- Fagerkakadu (*Cacatua leadbeateri*)
- Hvittoppkakadu (*Cacatua alba*)
- Gultoppkakadu (*Cacatua galerita*)
- Nymfekakadu (Nymphicus *hollandicus*)

Tukaner

- Brunkinntukan (*Pteroglossus castanotis*)
- Tocotukan (*Ramphastos toco*)
- Vinnebbtukan (*Ramphastos tucanus*)

Gråjako (*Psittacus erithacus*)

Edelpapegøye (*Eclectus roratus*)

Parakitter

- Halsbåndparakitt (*Psittacula krameri*)
- Praktrosella (*Platycercus eximius*)
- Sangparakitt (*Psephotus haematonotus*)
- Grønnkinnparakitt (*Pyrrhura molinae*)
- Blåstrupeparakitt (*Pyrrhura cruentata*)
- Kokoslori (*Trichoglossus haematodus*)
- Praktlori (*Trichoglossus ornatus*)

Mattilsynet ønsker informasjon om og risikovurderinger av disse gruppene av tropiske fugler med særlig vekt på arter som man kjenner til at holdes i Norge. Eksempler på slike arter er gitt under hver gruppe.